

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in ob.

Redništvo in upravištvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS letno 180 D, za pol let. 90 D, mesečno 15 D, za inozemstvo: 210 D. — Plača in toz. Ljubljana, 1. let. jani.

LETO VI.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 6. decembra 1923.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 144.

Vprašanje obdavčenja krošnjarijev.

Vsled neprestane invazije krošnjarijev v Slovenijo so se začele naše trgovske organizacije zanimati za vprašanje obdavčenja krošnjarijev in so pri tem ugotovile, da mnoge politične in davčne oblasti predpisujejo obdavčenje krošnjarijev popolnoma napačno tolačijo in da je vsled tega le prav neznačen odstotek krošnjarijev obdavčenih in tudi ti v primeru izvršenega prometa z malenkostnimi zneski.

Krošnjariji so postali v zadnjem času javna nadloga po Sloveniji, ker pošujejo po deželi od hiše do hiše ter vsiljujejo z veliko zgovornostjo vsakovrstno blago. V zadnjem času so se posebno vrgli na manufakturno blago v takem številu, da trgovci na deželi nimajo skoro nobenega prometa. Pri posameznih krošnjarijih se je ugotovilo, da naredijo po dva milijona kron in še več prometa v enem samem okraju.

Medtem, ko se naše ribniške krošnjarije, ki gredo krošnjariji v Bosno in po Hrvaškem, povsod obdavčijo, so okrajna glavarstva v Sloveniji mnenja, da naši tuzemski krošnjariji, Hrvaši, Bosanci itd., ne potrebujejo plačati pri nas v Sloveniji nikakega davka, češ da ga že plačajo v svojem davčnem okraju, kjer imajo stalno bivališče. Zato obdavčujejo pri nas le inozemce, ki krošnjarijo po naši državi. Našim krošnjarijem iz Ribnice so v Bosni že večkrat zaplenili vse blago in ga prodali na licitaciji ter od izkupička odtegnili predpisane davke. Pri nas pa se v tem oziru nikdo ne zganja.

V dokaz, da je temu res tako, navajamo podatke, ki smo jih ugotovili pri davčni administraciji v Ljubljani. Tu so za leto 1923 obdavčeni le štirje krošnjariji-domačini, in sicer dva za krošnjarijenje z manufakturno, eden za krošnjarijenje s čevlji in eden s pločevino. Tujim krošnjarijem iz drugih pokrajin davčna administracija ni predpisala nobenih davkov. Domačim krošnjarijem so odkazane davčne postavke 4-16 dinarjev.

Pri davčnem okrajnem oblastvu Litije je obdavčenih od krošnjarij sedem domačinov, ki pobirajo staro železo, cunje, kosti itd. Tuji krošnjariji tudi pri tem oblastvu niso obdavčeni. Istotako ni tudi pri davčnem oblastvu v Logatcu obdavčen noben krošnjarij iz drugih pokrajin, katerih prihaja na stošine v vsak okraj.

Pri davčnem okrajnem oblastvu v Ljubljani je obdavčenih 30 krošnjarijev, večinoma od krošnjarijenja z manufakturnim blagom. Med temi je obdavčenih tudi 19 Rumunov, ki prodajajo v Ljubljani in okolici preproge. Ti so dobili po intervenciji nekega advokata dovoljenje krošnjariji za dobo 8 dni. Prišli so iz Beograda s potrdilom uprave grada Beograd, ki ga jim je preskrbel neki beograjski advokat, da smejo bivati in krošnjariji v Beogradu. To potrdilo so smatrali za krošnjarsko dovoljenje za celo državo in se razkropili po celi državi krošnjariji, medtem tudi po Sloveniji, plačali pa niso nikjer nič davka, ampak so jim okrajna glavarstva vidirala dozdevno krošnjarsko dovoljenje brez izkazila, da so plačali davek.

Ker se niso mogli izkazati, da so plačali davek, je okrajno glavarstvo povzročilo predpis in se jim dovo-

ljenje ni izročilo, dokler niso dokazali, da so predpisani davek poravnali.

Ugotovilo se je, da naše politične oblasti niti ne vedo, da morajo krošnjariji iz drugih pokrajin, ki krošnjarijo po Sloveniji, plačati za promet, ki ga izvršijo tukaj, in od čiste ga dobička od krošnjarijenja v vsakem davčnem okraju, kjer krošnjarijo, odpadajočo vsoto davkov. — Naša glavarstva po večini vidirajo krošnjarska dovoljenja, ne da bi sploh zahtevala, da plačajo krošnjariji davke v doličnem okraju in se sploh ne prepričajo, ali so že kaj plačali na davkih v doličnem okraju ali ne.

Število krošnjarijev iz drugih pokrajin naše države rapidno narašča in že takorekoč poplavlja nekatere okraje Slovenije. Krošnjarijo povsod, najraje po gostilnah, po vlakih itd., in ker so trgovske organizacije, v zadnjem času, prisiljene vsled nevzdržnih razmer, intervenirale pri posameznih glavarstvih, naj bi se več ne izdajalo vizov, se sedaj krošnjariji izogibljuje glavarstev in krošnjarijo raje brez dovoljenja.

Trgovstvo s stalnimi obratovališči je napravilo letos v nekaterih okrajih vsled konkurence krošnjarijev komaj eno tretjino prometa, kakor druga leta. Te trgovce se pa obdavčuje kot prejšnja leta in se pri njih ugovorih ne upošteva dejstva, da je promet padel. Njih konkurenti-krošnjariji, ki napravijo neprimerno večji promet, pa se dandanes pri nas vsled brezbriznosti oblasti prosti vsakega davka.

Ni v interesu razvoja in napredka naše trgovine, da se pospešuje nomadstvo in primitivna krošnjarska trgovina in naše organizacije so v tem oziru že storile pri obrtnih oblastvih potrebne korake in upamo, da bo naša akcija našla razumevanje na merodajnih mestih.

Dr. V. Šarabon:

Volitve na Angleškem.

Angleži volijo nov parlament. Dvajset milijonov je volivcev in volivk; to je skoraj polovico angleškega prebivalstva. Ta parlament bo po vojski že tretji. Ker ima njegova sestava velik vpliv tudi na politiko drugih držav in ker se pojavlja razlika med strankami baš na trgovskem polju, moramo tudi mi te volitve omeniti. Na Angleškem obstojajo samo tri stranke; vse tri so gospodarskega značaja: konservativna stranka, liberalna in delavska. Zadnjo imenujemo navadno z angleškim izrazom Labour party (labour = delo, party = stranka; izgovori: lejbr partii). Konservativci in liberalci so že stari zastopniki angleške politike, delavska stranka je pa nova tvorba. Konservativci so bili že od nekdaj za zaščitno carino ali, kakor tudi pravimo: protekcionizem; liberalci so pa tudi že od nekdaj za prosto trgovino. Največ pristašev je imela liberalna stranka v prvi polovici preteklega stoletja, ko je angleška industrija vsak pojav konfiktualne industrije lahko takoj že v kalu zatrla in torej sploh ni bilo treba zaščitne carine. Njene nazore je zlasti zagovarjala in razvijala znana manchesterska šola.

Na Angleškem je danes skoraj poldrugi milijon delavcev brez dela. In ta brezposelnost je postala v sedanjem volivnem boju glavna parola. Konservativci pravijo: Brezposelnost se da omejiti samo, če ne

pusimo na naš trg tujih izdelkov in zalagamo trg samo z našim blagom. Liberalci pravijo: Uvoz nas ne briga dosti; prva stvar je, da skrbimo za eksport, in le tedaj bo naša večmilijska delavska armada imela dosti opravka, kadar bo odpela Anglija po vsem svetu svoje prodajalne. Trgovina naj bo torej prosta. Zato so liberalci tudi za sporazum z Rusijo in Nemčijo, ki sta bili pred svetovno vojsko najboljši odjemalki angleškega blaga. Delavska stranka pravi: Tudi mi smo za prosto trgovino; rešiti se pa da vprašanje brezposelnosti ne samo s prosto trgovino, temveč še bolj z boljšo organizacijo industrije, s temeljitejšo izobrazbo delavstva in pa s poddržavljenjem železnic in rudnikov. Vrh tega pa zahteva delavska stranka tudi delno oddajo premoženja, in to je glavna ovira združitve z liberalci. Sicer je pa stranka glede svojega programa povsem na stališču evolucije in ne revolucije; stvar naj se razvije potom dogovorov, na miren način.

Splošno lahko rečemo, da so producenti v prvi vrsti konservativni, trgovci pa povsem liberalni. Poljedelstvo, strojna industrija, kovin-

ska, deloma tudi volnena industrija in pa nove panoge — industrija barv in kemikalij — so za zaščitno carino. Brodarstvo, večina tekstilne industrije in trgovci v velikih mestih so pa za prosto trgovino; torej vsi tisti, ki ne delajo toliko za angleški kakor za svetovni trg.

Od znanih voditeljev so postavili konservativci v bojno vrsto Baldwin in Curzona, liberalci Asquitha in Lloyd Georgea, delavci pa priznana svojega voditelja Macdonalda.

Angleški oziroma britanski parlament šteje 615 poslancev. Ob razpustu parlamenta so bile stranke takole zastopane: konservativci 346 = 56%, Labour party 144, liberalci 117, drugi 8. Konservativci ali, kakor jim tudi pravijo, protekcionisti so imeli torej absolutno večino. Pravijo, da bodo izšli tudi iz sedanjega volivnega boja kot zmagovalci. Za delavsko stranko so bile volitve prekmalu razpisane, se ni mogla organizirati; vendar pa upa kljub temu na pridobitev par mandatov. Liberalcem je volitev že zato prav prišla, ker sta se ob tej priliki pobotala dosedaj skregana Lloyd George in Asquith.

Emisijske pristojbine in delniške družbe.

Zakon o taksah, ki je stopil v veljavo dne 15. novembra t. l., vsebuje glede emisijske pristojbine za delniške delniške družbe bistveno izpremembo v tem, da se izza tega dne pristojbina ne pobira več samo od nominalne vrednosti, ampak tudi od razlike med nominalnim zneskom delnice in med dejansko vplačano vsoto, po odbitku fiktivnih stroškov pri vpisu, ako dejansko vplačana vsota presega nominalni znesek. Na presežek nominalne vrednosti, plačan izza dne 1. januarja 1919, se naknadno pobere taksa po tem zakonu, odbije pa od nje že plačane pristojbine.

V Sloveniji so plačevale delniške družbe do konca avgusta 1921 pristojbino pri emisijah delnic od celotnega, vplačanega ali za plačilo določenega zneska po lestvici III. Z zakonom z dne 27. junija 1921 se je pristojbina zvišala in pobirala od nominalne vrednosti na ime ali firme se glasečih delnic z 2%, od nominalne vrednosti na prinosnika se glasečih delnic pa na 4%. Izza dne 15. avgusta 1922 se je pristojbina nadalje povišala na 3%, oziroma na 6%.

Delniške družbe v Sloveniji, ki so izdale delnice in plačale pristojbino po obstoječih predpisih, so dolžne tekom 90 dni izza dne 15. novembra 1923 prijaviti pristojnemu davčnemu uradu iznos presežka, plačanega za izdane delnice preko nominalne vrednosti in plačati na presežek, ako se glase delnice na ime 2%, ako se pa glase na prinosnika pa 4% takso*. Upravičeni pa so odbiti po prejšnjih zakonih od teh presežkov že plačano pristojbino.

Za kompenzacijo tega plačila oprošča novi zakon presežke plačil preko nominalne vrednosti izza dne 1. januarja 1919 neposrednega davka. Ta kompenzacija v Sloveniji ne pride v poštev, ker taki presežki po

zakonu o osebnih davkih niso zavezani posebni pridobitini.

Delniške družbe, ki iz kateregakoli vzroka dosedaj še niso plačale takse na celokupno glavnico, dasi bi bile po zakonu zavezane to takso plačati, so dolžne v roku 90 dni prijaviti svoj kapital in naknadno plačati takso.

Družbe, ki bi ne plačale dodatne takse v določenem roku, se kaznujejo s trikratnim iznosom redne takse.

Po členu 40., štev. 4 pravilnika znaša emisijska taksa izza 15. novembra 1923 pri delnicah na ime 2%, pri delnicah na prinosca 4%. Ako se pa vrednost delnice zviša s tem, da se rezervni ali drugi fondi pretvorijo v glavnico, se plača od zvišane vrednosti delnic, odnosno od povečane glavnice 2% (pri delnicah na ime), oziroma 4% (pri delnicah na prinosnika), glede kuponov, odnosno dividende in od tantijem pa 1%.

Družabne pogodbe same so zavezane, ako vložijo družabniki svoj trud ali svojo imovino brez koristi posameznikov, taksi po 20 Din, ako vložijo svoj trud zaradi koristi, pa taksi po 100 Din. Ako se v slednjem primeru vložijo poleg truda tudi kapital, plačajo družbe 1% takso od vrednosti vloženega kapitala.

Za pobiranje emisijske takse od inozemskih družb, je finančni minister pooblaščen izdati posebna navodila v tem smislu, da je pri denarnih zavodih smatrati za najnižji kapital 10.000.000 Din, a za industrijske zavarovalne in druge delniške družbe 5.000.000 Din. Posebnih navodil finančni minister še ni izdal, pač pa določa v pravilniku, da so akcije inozemskih družb zavezane taksi, kakor akcije tuzemskih družb. Iz pravilnika pa ni razvidno, kdaj in v katerem obsegu nastopi takсна dolžnost inozemskih družb.

Glede obsega takse dolžnosti se člen 40., štev. 15 sedanjega pravilnika dobesedno strinja s členom 7., štev. 15 pravilnika z dne 20. julija 1921. Treba je bilo korekture zakonodajnega odbora, da se je to besedilo v pravilniku svoj čas (Uradni list 29./1922) nastopno izpremenilo:

* Pravilnik izrecno navaja te odstotke. Iz tega se da sklepati, da se je z dnem 15. avgusta 1922 na 3%, oziroma na 6% povišana pristojbina znižala na 2%, oziroma na 4% in da je povišek veljal le za dobo veljave fin. zakona za l. 1922/1923, oziroma dvanajstinskih zakonov, ki podaljšujejo veljavo tega zakona.

»Od glavnice inozemskih delniških družb, vložene v njih podružnice v kraljevini, se polaga taksa v 15 dneh od dne, ko se pravila odobre, odnosno od dne, ko se registrirajo«.

Ker je očividno, da se je pri redakciji novega pravilnika prezrlo popravljenost besedila člana 7, točke 15. starega pravilnika, je pričakovati, da se bode ta pomoč naknadno popravila.

Reklamne posebnosti.

K posebnim vrstam reklame moramo pristevati poslovna naznanila ali prospekte in plakate.

Reklama s posebnimi naznanili, tiskanimi letaki, oglasi itd. je prav slična semenu, ki ga veter ponese široko širokega polja; del pade na nerodovitna tla ter se uniči, drugi del pade na pol, kjer se pohodi, ali nekaj semena pa pade vendar na plodno zemljo in požene kali. Tudi reklamnih naznanil poleti morda prvih 50 ali pa 100 v košaro. Eno naznanilo pa najde le pravo smer in pride v roko osebi, ki ravno to potrebuje, kar naznanilo ponuja. Doseglo je svoj namen in iz naročila črpa zopet ponudnik nov vir za nadaljnje tržno poslovanje.

Papirna košara je najhujši sovražnik reklamnih naznanil in nikdo ne more preprečiti, da bi ta ne romala deloma neprebrana v koš. Zato bo preudarni trgovec skušal svoja naznanila tako prirediti, da jih kolikor možno majhno število zapade poginu. Sicer tudi tu ni mogoče navesti gotovih pravil za priredbo, pač pa le splošna navodila.

Prvi vtis, ki napravi naznanilo na bralca, je po navadi merodajen. Priporočati je torej, da poda naznanilo vedno kako novost ter kaj pristnega. Računati se mora vedno le z radovednostjo naslovnika, kajti nji zapade do malega vsakdo. Posebno, ako se pridene naznanilu primerna slika, učinkuje dostikrat mogočnejše, kakor najbolj skrbno in prebrano sestavljeno besedilo ali pa še tako obsežno naznanilo.

Vpoštevati bi bilo še naslednje nasvete: tiskane ponudbe, okrožnice, naznanila itd. je sestavljati tako, da ni na prvi pogled podana bralcu možnost razvideti namen fiskovine; naznanila naj bodo primerno kratka in določena, ker javnost ne ljubi dolgovznosti; priporočati je, da se naznanila lastnoročno podpisujejo, ker jim daje to posebno vrednost; razpošiljajo naj se o pravem času in ne v ovilkah z natisnjeno tvrdko. Splošno torej, naznanila naj bodo dopadljiva, vabljiva in mnogobrojna.

Prvotna oblika reklame pa je plakat, bodisi že kakor slikana napisna deska ali viseča tablica, katero je kak Rafael opremil s kričaviimi barvami, ali moderni plakat s

svojo izvirnostjo; namen je en in isti: privabiti kupce.

Moderni plakat se je porodil na Angleškem in v Ameriki. Velika oblika, velike črke, živa barva risb — vse hoče kričati in prekričati. Na estetično in etično stran se pa predvsem praktični angleški in ameriški trgovci niso mnogo ozirali, ker njim je glavno namen in stoji na tem stališču deloma tudi še danes.

V Evropi pa so francoski umetniki prvi spoznali tudi estetično in etično vrednost plakatov ter so jim dali poleg praktične tudi umetniško obliko. Po Francozih in tudi Nemcih se je razvila moderna reklamna umetnost pri ustvarjanju plakatov in dosegla danes splošno prav visoko stopnjo razvoja. Umetnik ustvari plakat z ozirom na proizvajalni način vedno tako, da namen ne ostane prikrit in poleg tega učinkuje vedno neposredno na gledalca. Ako je plakat posrečen in risba dobra, vsili vsakemu mimoidočemu vsaj trenutek pažnje, da, more mu vzbuditi celo hipno veselost, navdušenje ali zglednost. Ne sme pa pri tem čutili prezirljivo namen reklame.

Zelo dobro učinkujejo na umetniško ustvarjanje plakatov natečaji, katere razpisujejo zalagatelji umetnin ali pa tudi industrijalci sami, da lje predstavniki raznih priložnih priredb: izložb, razstav itd.

K posebnostim reklame spadajo tudi izložbe v oknih. Izložba v oknu je oko vsake trgovine. Zato zahteva njena prireditev in oprema posebno skrb in pažnjo ter velja to za vse vrste trgovstva. Odjemalci pregledajo pred nakupom celo vrsto izložb in se odločijo šele potem za nakup, ko so robo primerjali in presodili.

Vsak trgovec naj torej pri prireditvi svoje izložbe pazi na okusno in slogovito sestavo predmetov; izložba naj vpliva na oko z mirnostjo in skrbno izbrano barvno sestavo; prah mora biti skrbno odstranjen, barve predmetov ne obledelje in priporočati je tudi navedba cen — danes itak delno obligatorična.

Istotako kakor pri modernih plakatih se uveljavlja pri novodobnih izložbah v zvezi z blagovnanstvom smisel za umetnost. Tako nastane izložba, ki harmonično učinkuje na opazovalca, vzbudi pozornost in ga vabi, da poseže po razstavljenih predmetih. Razumljivo je torej, da so spretni izložbeni prireditelji vsakemu šefu potrebne moči, ki se jih mora tudi primerno boljše nagraditi. Kjer se opazi okusne izložbe, se snide vedno veliko odjemalcev in odlična izložba odtehta celo dobrega prodajalca — roba se sama hvali in uspeh ne izostane.

Po vseh razmotrivanjih o reklamni pridemo do zaključka, da premišljena, sistematična in solidna reklama povračuje trud in trošek, ker

vedno in povsod naletimo nanjo. Nihče pač ne bi tratil denarja za brezuspešno reklamo. V dokaz bi se dalo navesti praktične izkušnje posebnih onih podjetij, ki so ravno s pomočjo reklame dosegla velikanški razvoj in se imajo stalni reklamni zahvaljevati tudi stalni napredek. Vsako trgovsko in industrijsko podjetje potrebuje torej v gotovi meri dobre reklame. Izbrati pa si mora po svojih razmerah oni čas in način, ki najbolj odgovarjata prilikam in tudi najbolj zagotavlja uspeh.

Fr. Zelenik:

Izpolnitev sklepne kupčije.

(Odlomek borznih usanc zagrebške borze.)

Trgovce in obrtnike slišimo večkrat se priloževati, da nikakor ne kaže delati sklepov, češ, če gre moka gor in ima ugodno kupljeno, ne dobi vse moke in mu mlin po preteku roka kar črta, če pa moka pade in ima drago kupljeno, tedaj pa ne črta nič, ampak mora prevzeti vsako kilo. S tem očitajo kupci mlinom nepravilno postopanje in ne vem kaj še vse.

Ali s takimi očitaji delajo kupci prodajalcu le krivico, in če kupci izgubi kaj poceni kupljenega blaga, je le sam kriv. Borzna določila, na podlagi katerih se navadno delajo sklepne kupčije za moko, so za vse enaka, za oba pogodnika enako veljavna. Kdor se teh določil ne drži ali jih ne pozna, ta seveda lahko pride v škodo. Nikakor pa ne pričakuj od mlina, da ti bo vselej pojasnjeval določbe, ampak mlin se drži teh, se po njih ravna in posledice trpiš le ti. Ako se je moka podražila in imaš ugoden sklep, glej, da pravočasno blago porabiš ali disponiraš. Nikakor ne pričakuj, da te bo mlin opozarjal in opominjal na odjem v takem slučaju. Mlin bo storil le toliko, v kolikor je po borznih predpisih primoran, več pa ne.

Vsaka sklepna kupčija je špekulacija na škodo enega pogodnikov. Če gredo cene gor, tedaj trpi prodajalec in glej, da ne zgubiš dobička. Če so cene padle, gredo dol, tedaj pa gre, žal, na tvojo kožo in prodajalec bo gotovo jako natančno gledal, da se mu nič ne izmuzne.

Nekdaj ni bilo tako strogo in je šlo marsikaj bolj »po domače«. Ali danes tega ni več, česar pa so največ krivi kupci. Danes bi morali »po domače« poznati le mlino, kupci pa ne. Če se moka podraži, tedaj pozna kupec svoje sklepne pravice, če pa moka pade, tedaj pa bi rad vsak kupec bil slep in gluhi, pozabljiv in neveden.

Ali, naj bo dovolj teh razmotrivanj in spravimo se nad borzne

uzance, katere govore o izpolnitvi sklepnih kupčij.

Iz nastopnega bo jasno razvidno, kako mora postopati kupec, ako mu prodajalec neče dati s sklepom prodanega blaga, kdaj sme prodajalec zahtevati diferenco in kdaj stornirati sklep, če kupec pravočasno ne potegne kupljenega blaga.

S takimi pojasnili bo gotovo ustrezno velikemu številu trgovcev in obrtnikov, in prihranil se bo marsikateri tisočak, kateri bi sicer zlezal v žepe raznih židov.

Kdaj se mora s sklepom kupljena moka prevzeti.

§ 13. borznih usanc zagrebške borze za trgovino z moko pravi:

Pri sklepih na dva ali več mesecev se mora sklenjena množina dobaviti in prevzeti v enakih mesečnih obrokih.

Ako pa se kateri mesečni obrok ni dobavil ali prevzel, ali le deloma dobavil ali prevzel, tedaj se smatra dobava ali prevzetje zaostale množine kot molče podaljšano za en mesec in tako dalje od meseca do meseca, v katerem se mora celi sklep rešiti.

Če katere stranka noče podaljšati sklepa v smislu tega paragrafa, tedaj mora o tem obvestiti soudeleženca najmanj osem dni pred pretekem dobavnega roka s priporočenim pismom.

Prodajalec pade v zamudo, ako ne zadosti glede sklepa določbam §§ 10. in 11. teh usanc.

Oglejmo si določbe § 13. in jih pojasnimo nekoliko s primerom. N. pr. kupec kupi 100 vreč moke, odjem od začetka maja do konca avgusta. Prevzeti mora v enakih mesečnih obrokih, tedaj 25 vreč vsaki mesec. Če kateri mesec ne potegne te množine, tedaj se ta prenese na prihodnji mesec in tako gre do konca sklepnega roka. Sedaj pa se ne more prenesti molče naprej, ampak se mora ves ostanek sklepa potegniti, če prodajalec noče podaljšati sklepa.

Ali prodajalcu ni treba čakati na milost kupca, da bi ta odjemal od sklepa, kakor bi se njemu zljubilo, ampak prodajalec lahko zahteva točni odjem vsakega mesečnega obroka. Če tedaj tega ne zahteva in podaljša sklep, stori to le iz proste volje. Navadno prodajalec opozarja in opominja kupca, koliko mora potegniti s potekajočim mesecem. Poudarjam pa takoj, da bo prodajalec navadno opominjal in opozarjal le tedaj, kadar je razlika v ceni v škodo kupca, drugače pa najbrž ne.

Če tedaj prodajalec opominja in zahteva odjem mesečnih obrokov, še to ni nobeno sitnarenje in šikaniranje, ampak je le dokaz natančnosti prodajalca. (Dalje sledi.)

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

In Bernard je v resnici dolgo mislil nanj. Zavil se je v plašč in se sislil v kot voza — mrzli kopeli je sledila žgoča vročina; burno mu je plula kri po žilah. Videl je najlepšo žensko na svetu, doživel nekaj, kar je imeo nanj mogočnejši in mikavnejši vpliv, nego vsi pesniki in učenci v njegovih knjigah. Sram pa ga je postalo pred samim seboj pri misli, kako nerodno in klavarno vlogo je igral on pri celem prizoru in kako je kot revček gledal iz vode na junakinjo, ki je s tako odločnostjo in močjo priskočila na pomoč. Na očetova vprašanja je dajal skrajno kratke odgovore.

Tako sta sedela drug poleg drugega oče in sin. Oba sta na tej poti dosegla nekaj, po čemer jima je že tako dolgo hrepenelo srce: oče nekako delno lastninsko pravico do lepega posestva, sin pa doživljaj, ki je podelil njegovemu življenju novo vsebino.

Na posestvu je tvorniško poslopje počasi rastle kvišku, v Ehrenthalovi blaginji se je plemenitaševa skrinjica polnila z njegovimi zadolžnicami in novimi hipotekami, — in dočim je Bernardovo nežno telo bolchalo na posledicah mrzle kopeli, se je opajala njegova duša na sladkih fantazijah.

8.

Nekega popoldne je prinesel pismo na Finkov naslov. Fink odpre pismo, ga prebere ter odide molče v svojo sobo. Ker ga ni bilo več nazaj, se je Anton v skrbeh napotil za njim. Našel ga je sedečega v naslonjaču, glavo z roko podprto.

»Prejel si žalostno poročilo?« ga vpraša.

»Stric mi je umrl,« odvrne Fink. »On, morebiti najbogatejši mož na Wallstreetu v New-Yorku, je s strojem nekega parnika na Mississippiju zletel v zrak. Bil je nedostopen mož; meni je izkazal na svoj način veliko dobrega in jaz sem mu to kot neumen otrok povračeval z nehvaležnostjo. Ta misel mi najbolj grenko dela njegovo smrt. Razen tega pa je to dejstvo tudi odločujoče za mojo bodočnost.«

»Hočeš-li nas zapustiti?« prestrašeno vpraša Anton.

»Jutri odpotujem. Moj oče je imenovan za pokojnikovega univerzalnega dediča, meni pa je zapustil svoje posestvo v zapadnih Združenih državah. Moj stric je bil velik spekulant z zemljišči, in zdaj bo treba razrešiti težavne in zapletene razmere. Zato želi moj oče, naj se nemudoma napravim v New-York, in tudi jaz sam vidim, da je potrebna tamkaj osebna navzočnost dedičev. Moj oče je naenkrat pokazal veliko zaupanje v moje znanje in zmoglosti. Na, čitaj to-le pismo!«

Anton se je obočaval, da bi vzel pismo. »Le čitaj, Anton,« pravi Fink z otožnim nasmehom, »v naši rodbini si oče in sin ne pišeta nikakih skrivnosti.« Le eno mesto je prebral Anton: »Izvrstna spričevala, ki mi jih je poslal gospod Schröter o Tvoji bistroumnosti in Tvojem praktičnem smislu za trgovino, so me nagnila do tega, da Te prosim, da greš Ti sam tja. V tem slučaju Ti dam v pomoč seboj gospoda Westlocka iz našega podjetja.«

Anton je molče položil pismo na mizo, in Fink ga je vprašal: »Kako mnenje imaš o slavonspevu, ki mi ga je principal tako velikodušno zapel?

Kot ti je znano, bi imel vzrok misliti, da ne stojim v milosti pri njem.«

»In vendar smatram pohvalo za upravičeno in njegovo sodbo za pravilno.«

»Vseeno je že, iz kakega vzroka je to storil, vendar to odloča o moji usodi. Zdaj postanem, kar sem si že dolgo želel, posestnik onstran morja. — Tudi midva se morava ločiti, dragi Anton,« je nadaljeval Fink in podal prijatelju roko, »nisem si mislil, da bo to tako hitro prišlo. Vendar zopet se bova videla!«

»Morebiti,« pravi Anton žalostno in obdrži prijateljevo roko v svoji. »Zdaj pa pojdi k gospodu Schröterju, on ima pravico, da zve, da nas nameravaš zapustiti.«

»On že ve, tudi njemu je pisal moj oče.«

»Tembolj bo pričakoval, da boš govoril z njim.«

»Imaš prav, takoj grem k njemu.«

Anton je odšel nazaj na svoj prostor, Fink pa je stopil v malo principalovo pisarno. Trgovec mu je prišel resno nasproti, in ko mu je na primeren način izrazil svoje sožalje, mu je dejal: »Samo po sebi se razume, da je od te ure dalje ukinjeno

Iz prve carinske konference v Celju.

Dne 28. novembra t. l. ob 20. uri se je vršila v mali dvorani »Narodnega doma« pod predsedstvom upravnika lukajšnje carinarnice gospoda N. Kladnika, prva carinska konferenca. Iz gospodarskih krogov so se udeležili te konference večinoma sami trgovci, do čim smo pogrešali zastopnike industrijskih podjetij. Želimo, da se prihodnje konference udeležijo sploh vsi gospodarski krogi, zlasti oni, ki so v tesni kupčijski zvezi z inozemstvom.

Konferenco je otvoril g. Kladnik, ki je po uvodnem pozdravu prečital razpis G. D. C. C. štev. 61.446 z dne 25. oktobra t. l., ki objasnjuje namen carinske konference. Generalna Direkcija Carin v Beogradu nam dokazuje jasno, kako silno potrebuje država pri izdaji raznih naredb in predpisov strokovnjaške predloge. Vse dosedanje navedbe v carinski službi so se tolmačile pri raznih carinarnicah različno, tako da je česlokrak država trpela na škodi. Krivično tolmačenje raznih predpisov in naredb je tudi pri gospodarskih krogih vzbudilo ogorčenje in nezadovoljstvo napram državi in sovrastvo napram njenim uslužbencem, ker z vsakim dnem naraščajoče pritožbe radi raznih nepravilnosti v vršenju carinske službe so ostale večinoma, radi nesigurnosti v rešenju, ad acta. Kaj si mora v takem slučaju uvoznik ali izvoznik misliti, ako mu najvišja inštanca ne dopušča, da se za pravično stvar bojuje in na vse zadnje izgleda vse tako, češ si sam kriv. Vsled takega postopanja uničuje država sama zdravi razvoj gospodarstva, namesto da bi razvoj gospodarstva ščitila in podpirala, ker v takem slučaju bi zopet le država imela večji dobiček, kot ga ima do sedaj. Do tega spoznanja je prišel g. V. T. Dimitrijevič na podlagi večnih pritožb, ki so mu dajale jasno sliko, kako se njegove navedbe pri raznih carinarnicah rešujejo. S carinskimi konferencami se bo doseglo dvoje. Na eni strani upamo, da se bo carinski zakon v doglednem času moderniziral, prilagodil današnjim razmeram in da se bo komentar carinske tarife izpopolnil. Na drugi strani bi se seznanili gospodarski krogi z vsemi carinskimi predpisi, carinski organi bi se priučili praktično misliti, v glavnem pa bi spoznali težkoče gospodarskega stališča ter bi opustili razne šikanice in zapreke, ki so se dosedaj dogajale dnevno.

Na naši prvi carinski konferenci se je debatiralo v glavnem radi carinjenja poštnih zavilkov, carinjenja predmetov, ki jih pri drugih carinarnicah drugače carinijo, izjednačenje nekaterih točk carinske tarife, pravilno tolmačenje razpisa 45.477 1920 leta in 25.402 1921 leta o državljanstvu in končno glede carinjenja vseh predmetov na lukajšnji carinarnici.

Carinjenje poštnih zavilkov. Ocarinjeni poštni paket se izroči lastniku z

razmerje med vami in mojo tvrdko. Te dneve, ki jih še preživite tukaj, vas prosim, da se smatrate kot naš hišni gost, kateremu sem dolžan za hvalo za njegovo delovanje v mojo korist. Sedite, prosim, da se mirno še o nadaljnjem pogovoriva.

Fink mu je v enako vlnudnem tonu odgovoril: »To, kar je moj oče odločil glede moje prihodnosti, se tako ujema s tem, kar sem si sam želel, da moram vam izreči najtoplejšo zahvalo. Vaša sodba, ki ste jo izrekli o meni, je bila daleko ugodnejša, nego bi jo bil, po vsem, kar se je dogodilo, pričakoval. Ako ste bili v resnici zadovoljni z menoj, bi me zelo veselilo, če bi to slišal tudi naravnost iz vaših ust.«

»Nisem bil popolnoma, gospod Fink,« odvrne trgovec z resnim obrazom. »Tukaj niše bili na svojem mestu. Vendar moram takoj pristaviti, da posedujete izvrstne zmožnosti za delovanje na kakem drugem, morebiti celo mnogo težavnejšem polju. Umete prav dobro disponirati in tudi ljudi spravljati pod svoje gospodstvo; posedujete izvanredno energijo volje. Za take osebnosti pisarniški stol seveda ni primerni kraj.«

(Dalej sledi.)

priznanico vred, to se pravi, da blago lahko tedaj dvigne, kadar je vse plačano in tudi ne dobi poprejš priznanice na vpogled. S tem je trgovcu ali lastniku paketa vsaka pot do reklamacij zaprla za slučaj, ako najde v deklaraciji nepravilno laksacijo blaga. Potreba je na vsak način, da se dovoli predhodni vpogled v deklaracijo, ako se isla fakično strinja z blagom, ako ne, tedaj še lahko reklamira. Kakor hitro je carina plačana, se islo ne vrne.

Nadalje opozarjamo vse gospodarske kroge, da za poštno pošiljke, ki pridejo s lakozvano spremnico (Belegitschein) je pri carinjenju izvirno spričevalo vsekakor potrebno, ker se drugače le pošiljke carinijo po maksimalni tarifi. Tako blago prihaja navadno iz tranzitnih skladišč, ter je izvirno spričevalo, bivališča dolžnega tranzitnega skladišča, brezveljavno. Priporočamo tedaj, da si vsi lastniki takih poštnih pošiljk s spremnico, pravčasno preskrbe od pravega liferanta potrebno in pravilno izvirno spričevalo.

Različno carinjenje predmetov na raznih carinarnicah. Pritožili so se nekateri, da se razni predmeti, kakor n. pr. sklepni gumbi kravate itd. v Zagrebu drugače carinijo in sicer s približno razliko 63%, kar je seveda za lukajšnjega trgovca zelo v breme. Na jo pritožbo je podal predsednik predlog, da bi se v naši državi otvoril nekaj carinski biro, ki bi odločeval o vseh spornih slučajih. Za Slovenijo naj bi se ustanovil pododsek takega biroja v Ljubljani. To bi bilo zelo pripravno, ali Beograd je za nas preveč oddaljen. Ravno tako otežkočena je carinska analiza. V Celju imamo kemični laboratorij, ki je še ostal v istem stanju, kot poprej, ko je bila »cinkarna« pod državno kuratelo. Imenovalo bi se naj strokovnjaka in odpadli bi vsi brezpotrebni stroški, ki so v zvezi s kemično analizo, ki se sedaj vodi v Ljubljano. Dalje uvršča carinska tarifa razne predmete, ki fakično po obliki in izdelavi spadajo v nižji slav tarife, a kateri se radi okrasov in neznačnega dodatka finega materiala, uvršča v višji slav. Radi te malenkosti se mora plačati carino za celi komad. Vsi predlogi in debate so se zabeležili v zapisnik, loda radovedni smo, kake uspehe bomo dosegli. (Konec sledi.)

Industrija.

Sodelovanje države pri papirnicah. Uprava državnih monopolov je na svoji zadnji seji sklenila, da sodeluje v podjetju G. Milana Vane, tovarna papirja v Beogradu, s kapitalom 20 milijonov dinarjev, kar znaša polovico vrednosti celokupnega podjetja. Uprava je tudi sklenila, da bo sodelovala v tovarni cigaretnega papirja na Sušaku.

Francoski načrt za produkcijo petroleja. »Financial Times« poroča, da se bo v kratkem sestel francoski sindikat za raziskovanje petrolejskih polj, v katerem bodo združene vse francoske petrolejske družbe. Francoska vlada hoče odstopiti sindikatu vse koncesije, katera bi mogla pridobiti v inozemstvu. V to svrhu bo sindikat ustanovil petrolejsko unijo s kapitalom 500 milijonov frankov. »Banque de Paris«, kakor tudi »Banque de Union« in »Credit Mobilier« bodo interesirane pri uniji, kateri bodo pripadale poleg teh še vse važnejše rafinerije in francoske petrolejske družbe.

Velika nova tovarna v Celju. V Celju bode kmalu zgrajena tovarna »pocinkarna«, ki se bo pečala s pocinkavanjem železnih predmetov. Ta tovarna, ki bode pričela z obratom v začetku leta 1924, je bila ustanovljena od tamojšnje »cinkarne d. d.«. Letno se bo pocinkalo 500—600 vagonov blaga, kar bo za našo potrebo zadoščalo. Ker je tovarna popolnoma moderno urejena in je v posesti najboljših inozemskih iznajdb, bode produkcija prvovrstna in enaka inozemski. Ko počne tovarna z obratom, bo odpadel ves tozadevni uvoz, kar bo na našo trgovsko bilanco ugodno uplivalo.

Denarstvo.

Ameriški čeki. Jugoslavenska banka d. d. v Zagrebu razpošilja svojim intereseantom okrožnico glede pogojev za sprejem ameriških čekov. Ker je okrožnica splošno važnost, jo objavljamo dobesedno: »Ovime svračamo Vašo pažnjo na okolnost, da ameriške banke na njih vučene čekove, na temelju ameriškega zakona o čekovima, prema kojim svaki nalegnik jamči za ispravnost nalegja svih svojih prednika, mogu vratiti ček unutar 6 godina kao nevaljan i onda, ko je ček bio ukraden, ili da je bio kojigod žiro patvoren. Prema tome ćemo odsada od Vas primati ameriške čekove samo uz Vašu generalnu obavezu, da jamčite za ispravnost svih polpisa nalazećih se na čeku pred Vašim žirom i onda, ako će isti biti po sljednicima odn. po trasatu u redu naplaćeni a kasnije bi nam isli bili vraćeni na temelju prije spomenutog ameriškega zakona kao nevaljani, pa se izvolite i Vi ravnati prema Vašim mušterijama istolako, da ne dodjete do štete. Samo po sebi se razumije, da mora svaki ček po prodavaču biti sa linom polpisan, odnosno žiran.«

Obresna mera Čehoslovaške. Izza 29. novembra t. l. se je obresna mera pri bankah zvišala, za eskont na 5 do 5 in pol odstotka, a za posojila na zaloge na 7 do 8 odstotkov. Uradno je objavljeno, da je ta mera samo začasna in da se bo obresna mera znižala čim mine veliko povpraševanje po denarju zbog jesenske izvoznike sezone.

Vrednost franka za pristaniške pristojbine v Solunu. Polom dekleta se je cena francoskega franka za plačila Družbe za izkoriščanje pristanišča v Solunu določila na 3.50 drahem, namesto 2.40, kakor je bilo to do sedaj v veljavi.

Pomanjkanje gotovine v Sloveniji. Pomanjkanje gotovine v Sloveniji je dnevno občutnejše. Promet s čeki, ki naj bi nadomestili gotovino, je premalo razširjen. Izvoz zelo trpi, ker kmet blaga na ček ne da, gotovine pa primanjkuje. Inozemstvo, posebno Francija, se zelo zanima za fižol, ki pa se ne more dobavljati, ker kmet blaga brez denarja nikakor noče dati. To se godi tudi z drugim blagom, ki ga inozemstvo potrebuje. Stanje postaja od dne do dne kritičnejše in tozadevna odpomoč je nujno potrebna.

Davki.

Izterjevanje davkov v Ljubljani. Na željo gremija trgovcev v Ljubljani se je trgovska in obrtniška zbornica obrnila glede izterjevanja davkov na finančno delegacijo v Ljubljani in dobila le dni od delegacije sledeči odgovor: Čast mi je naslov obvestiti, da je lukajšnji davčni urad opozoril že skoro vse davkoplačevalce na njihove zaostanke. Z vročanjem opominjevalnih poštnih položnic, od katerih bo plačevali izvršilne pristojbine, bo pa pričel z 10. dec. t. l., ker je ministrstvo financ izdalo strog nalog, vse dospete davke še v tekočem letu izlirjati. — Jedina možnost za davkoplačevalce je torej ta, da pravočasno prosijo za sistiranje eksekucije in obrke. Rešujoč te prošnje, bo delegacija po možnosti uvaževala tudi sedanjo denarno krizo; ne more pa pri tem iti tako daleč, da bi se nič ne ozirala tudi na nič manj težki položaj države same, od kalere se vedno več zahteva. Zbornica mi bo torej uvaževanje utemeljenih prošenj le olajšala, ako opozori svoje interese, da naj se oglase le v slučaju resnične potrebe.

Carina.

Izvoz pragov. Na predlog carinskega sveta je minister financ sklenil: Ni potrebno, da bi bila cela oagobrena količina pragov prijavljena polom ene same deklaracije, ampak sme biti prijavljena tudi z več deklaracijami tako, da je izvoznik ob priliki prve ekspedicije izvoza dolžan predložiti carinarnici originalno uverjenje, katero ima carinarnica priložiti unikatno deklaracije. Za sledeče ekspedicije, ki se morajo izvršiti preko iste carinarnice, mora izvoznik predložiti uverene prepise tega uverjenja in carinarnica ima po izvršenih ekspedicijah priložiti prepise unikatov izvoznih deklaracij in na istih oddolžiti originalno uverjenje, dokler se ne izčrpa.

Uvoz italijanske moke. Kakor poročajo listi, je Dalmacija in v manjši meri

tudi Bosna preplavljena z italijansko moko, kateri je konkurenca omogočena radi visokih cen v producentnih deželah in tarifne politike. Zato je predlagalo poljedelsko ministrstvo ministrskemu svetu, da naj se ukini uvoz moke brez carine.

ITO ZOBNA PASTA sigurno odstranjuje močni tobačni duh iz ust.

Promet.

V ministrstvu za pošte in brzojav se je vršila strokovna konferenca poštnega sveta, na kateri se je razpravljalo o prevažanju pošte v onih krajih, kjer ni državnega avtomobilnega prometa. Sprejeta ni bila niti ena ponudba zaradi previsokih cen.

Konferenca za povzdigo našega pomorskega prometa. V oddelku za pomorstvo ministrstva za promet se je včeraj vršila konferenca med zastopniki naših parobrodskih društev in ladjedelnic ter zastopniki prometnega ministrstva. Konferenci je predsedoval sekcij-ski načelnik prometnega ministrstva g. Veroni. Poleg teh je prisostvoval konferenci tudi zastopnik prekoceanske paroplovne družbe »Oceania«, ki ima svoje sedež v Trstu, a se v kratkem preseli v Beograd. Namen konference je bilo posvetovanje, kako dvignili naš pomorski promet, da bi lahko brezhibno opravljal službo ne samo na Jadranskem, ampak po vseh svetovnih morjih. Izvoljeni sta bili dve sekciji, ki bosta pripravili vse potrebno gradivo za nadaljna posvetovanja, ki se bodo nadaljevala v prihodnjih dneh.

Izboljšanje železniškega parka. Ministrski svet je imel dne 1. t. m. sejo, na kateri je prelusal vprašanje o izboljšanju železniškega parka in o posojevanju iz fonda sekvestriranih imovin. Vlada je sklenila, da se iz domačih tovarn, nalo pa iz češkoslovaških, avstrijskih in madžarskih naroči potrebno število lokomotiv in vagonov. Ti se bodo odplačevali do polovice z gotovino, do polovice pa z boni. Radi te nabave se ne bo nalagalo narodu nikakega novega bremena, marveč se bo to naročilo krilo iz rednih dohodkov in iz prebilka prometnega ministrstva. Kar se tiče posojil iz fonda sekvestriranih imovin, se morajo ta posojila vrniti, in sicer v več obrokih, pri čemer se bo zelo oziralo na gospodarsko slabejšo.

Zimske uradne ure na poštah Ljubljana 4 in 5. Poštno ministrstvo je z odlokom štev. 65846 od 25. oktobra 1923 dovolilo, da se uvedejo zimske uradne ure na pošti Ljubljana 4 v Kopitarjevi ulici na pošti Ljubljana 5 na Zaloški cesti. Obe pošti bosta uradovali v času od 19. novembra do 31. marca, ob delavnikih od 8.—14., od nedeljah in praznikov pa od 9.—11.

Pošiljke v kartonih. Slamnikarska in klobučarska podjetja so se na ministrstvo priložila, da smatrajo nekatere pošte kartone, v katerih razpošiljajo ta podjetja svoje izdelke, za ločenke, češ, da našteva točka 1/4 člena 38 prvega dela pravilnika med paketi, kateri se morajo odpravljati kakor ločenke, tudi papirnate skalle v lesenem okviru. Tej pritožbi je ministrstvo ugodilo ter z odlokom št. 69.536 z dne 5. novembra 1923 odredilo, da se taki kartoni ne smatrajo za ločenke, ker nimajo take oblike, da bi se ne dali z drugimi pošiljkami vred naložiti in ker so dovolj trdni, tako da ni treba z njimi nič opreznije ravnati, kakor z drugimi paketi. To velja pa seveda samo za take kartone, ki ne presegajo na nobeno stran mere, ki jo določa člen 27, točka IV, istega pravilnika. Za ločenke se smatrajo brez izjeme vsi paketi, ki tehtajo manj ko 10 kg in so daljši od 1 m in širši od 50 cm.

Projekti mednarodne prometne konference. Mednarodna prometna konferenca je izdala tri načrte konvencij: konvencijo o železnicah, o morski plovbi in konvencijo o eksploatairanju električne moči.

Prometne vesti. Celokupni potniški in robni promet preko poslat Savski Marof - Zaprešič v obeh smereh je zopet uposlavljen. Točka 2 v brzojavki štev. 3038 z dne 30. XI. se razveljavi. — Prometna omejitev za Grčijo preko Djevdjelija, razglašena z brzojavko štev. 2420 dne 24. XI. 1923, se razveljavi.

Razno.

Podaljšanje legitimacij za znižano vožnjo na državnih železnicah in brodovih za leto 1924. Zaradi podaljšanja legitimacij za znižano vožnjo, ki jih je izdala direkcija državnih železnic v Zagrebu aktivnim in upokojenim častnikom in njih družinskim članom, za leto 1924, morajo vse državne oblasti, uslove in uradi civilnega reda predložiti direkciji državnih železnic v Zagrebu (odsek za izdajanje voznih listov) v roku od 15. decembra 1923 do 15. januarja 1924 legitimacije svojih aktivnih uslužbencev in njih družinskih članov in sicer z izkazom, v katerem morajo biti zapisani imeniki legitimacij v abecednem redu, pri vsakem pa število legitimacije. Pri olrocih mora biti zapisana tudi starost in opravilo, t. j. ali hodijo v šolo, ali so doma itd. Olroci moškega spola imajo pravico do legitimacije do izpolnitve 16. leta, če so na visokih šolah pa do 25. leta. Olroci ženskega spola imajo pravico do legitimacije, dokler se ne omože, oboji pa le s tem pogojem, da žive skupaj s starši in da nimajo nobenega posebnega zasluga, kar morajo oblastva na osebno odgovornost načelnika oblasti v izkazu potrditi. — Upokojeni častniki in državni uslužbenci morajo svoje legitimacije in legitimacije družinskih članov zaradi podaljšanja izročiti svojim pristojnim likvidaturam, ki jih bodo s prej omenjenimi izkazi v istem roku predložile direkciji. — Za podaljšanje legitimacij je treba plačati 1 dinar prislojbine, ki se mora poslati direkciji v gotovini z izkazilom vred.

Vrnitev izposojenih vagonov. Generalna direkcija državnih železnic je odločila, da se imajo vsi vagoni, ki so se izposodili od društva za izposojevanje vagonov na Dunaju, vrniti takoj doličenemu društvu.

Žetev pšenice v letu 1923. Po podatkih ministrstva poljoprivrede se je letos pridelalo v celi državi na hektar 14.15 metlarskih stolov (v preteklem letu 9.52). V Sloveniji je bil hektarski donos letos 13.18 stolov (lani 13.03). Letos zaznamuje največji pridelek na hektar Vojvodina s 15.78 stoli, dočim je lani stala na prvem mestu Hrvaška in Slavonija s 13.78 stoli, kateri je takoj sledila Slovenija, ki je letos na tretjem mestu.

Volitve na Angleškem. Za bližnje volitve v dolno zbornico, ki se bodo vršile 6. decembra, je postavila konservativna stranka 495 (pri zadnjih volitvah 460) kandidatov, liberalna 445 (pri zadnjih volitvah 514), delavska stranka (Labour party) 432 (pri zadnjih 410), ostale stranke (nacionalisti, neodvisni) 21 (pri zadnjih 42) kandidatov. Izmed žensk kandidira 7 za konservativno stranko, 12 za liberano, 14 za delavsko in 1 za stranko neodvisnih. Kandidiralo bo tudi 31 žensk.

Zmanjšanje japonskega proračuna. Z ozirom na izredne kredite za po polresu porušene pokrajine je bil zmanjšan proračun nekaterih ministrstev. Proračun vojnega ministrstva je bil zmanjšan od 278 milijonov jen na 239.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza (4. t. m.). Pšenica: baška 79-80 kg, 100% kasa, 3 vagoni 320-330. Rž: baška, 66-67, 25% kasa, 2 vagona 250. Oves, baški, Subolica, duplikat kasa, 5 vagonov 220. Turščica: za marc-april, puplikat kasa, 18 vagonov 210-225, 100% kasa, 4 vagoni 320, duplikat kasa, 1 vagon 215; marc-april, 100% kasa, 4 vagoni 230, marc-april, 5 vagonov 230, stara, 1 vagon 235; Bosanski Brod, 10 vagonov 245, banalska, 3 vagoni 207-250, banalska, Zenla, duplikat kasa, 1 vagon 210. Fižol: beli, baški, 1 vagon 550. Moka: baza »6«, 4 vagoni 310-325. Tendence nekoliko slabša.

Sladkor. Inozemska tržišča so se utrdila, ravno tako cene, ki so vsled porasta na newyorškem trgu pridobile. Na newyorškem trgu je porasla cena od 5.38 cent za december na 5.79 cent. Iz Češkoslovaške prihajajo glede letine zelo ugodna poročila. — Inozemski trg v Hamburgu se je istotako utrdil, za češki fini kristal se zahteva 27 šilingov. Tudi cene melasi so poskočile. — Na Dunaju je tendenca trdna, cene so narasle za 200 aK ter notirajo: češki kristal 3.85 čK, v kockah 4.15 čK, promptno 3.95 odnosa 4.28 čK za januar-marec na meji, in 10.600 aK odnosno 11.400 aK na Dunaju.

Kovinski trg. Na evropskem kovinskem trgu so razmere še kar naprej negotove. In nihče ne ve, kako bo pozneje, ker devize preveč kolebajo in je konkurenca prevelika. Konkurenca se javlja na eni strani med posameznimi deželami kontinenta, na drugi pa med kontinentom kot celoto in med Anglijo. Poročila iz Anglije govorijo o dobri kupčiji in so tudi glede bodočnosti zelo samozavestna. Že domače povpraševanje je prav zadovoljivo, industrija se je po krizi zadnjih mesecev zopet okrepila in ima dosti naročil. O umetni angleški inflaciji smo govorili že v številkah 123. in 138. in se vidi, da so uradni krogi s to inflacijo zadovoljni. Pravijo, da dobro vpliva na kupčijo. Rekli smo tudi že mi, da bo trenotno govelo dobro vplivala, trajen uspeh pa da je nemogoč. Angleški in škotski trgovci so se dogovorili, da ne bodo drug drugemu konkurirali. Nasprotno so pa poročila iz Francije slej ko prej neugodna. Domačini so v nakupih opreznosti, tujcev pa tudi ni. Zato cene padajo; pa dolgo časa ne bodo mogle padati, ker so se mezde rudarjev v zadnjem času zvišale in se bodo zvišale tudi mezde v kovinski industriji. Na vsak način si hočejo ohraniti Francozi stare odjemalce in ponujajo blago tudi pod lastno produktivno ceno. Prav tako slab je tudi belgijski trg; nemška konkurenca se je že začela pojavljati. Delavci zahtevajo petodstotno zvišanje plač; delodajalci so zadovoljni z zvišanjem, a samo za en mesec. Razmere na Nemškem so še zelo neurejene, splošni finančni in gospodarski položaj je nejasen. Vendar se pa opazuje stremenje Nemčije po zopetnem uveljavljanju na svetovnem trgu in imajo Nemci

že uspehe. Blago je dobro, cene nižje, kakor pa jih imajo konkurenti. Neko vrsto oferirajo Francozi in Belgijci za sedem funtov in 15 šilingov, Nemčija pa za sedem funtov in osem šilingov. Švedi izvršujejo sedaj naročila, ki so jih dobili med štrajkom. Delati morajo hitro, ker hočejo trgovci blago takoj in ne naroča skoraj nihče na dolg rok. Ker so pa produktivni stroški zelo veliki, se bo Švedija na svetovnem trgu kaj težko uveljavila. Italiji manjka surovine. Češkoslovaška se posvetuje o prečih vprašanjih v tej stroki. Naročil je manj, kakor jih je bilo prej in so nadaljnja naročila odvisna od položaja na svetovnem trgu. Kakor pri Franciji in Belgiji se pozna tudi v češki kovinski industriji počasno in lipajoče prihajanje Nemčije na svetovni trg. Vrhulega je češka krona stabilizirana in je vsaka špekulacija z njo izključena. Splošni vtis je v znamenju strahu pred prihajajočo nemško konkurenco. Boj bo zelo hud. Za nas pride v poštev v toliko, ker bodo morali konkurenti cene znižati na najnižji dopustni nivo.

Tržne cene v Mariboru, dne 1. decembra 1923. Goveje meso I. 25-26 Din za 1 kg, II. 23, III. 20; goveji jezik sveži 25; telečina I. 32.50, II. 30; jelra telečja 24; prašičje meso 30-40; salo 35-40; črevesna mast 22; prašičja glava 20 do 25; slanina 38-42.50; papricirana slanina 45; prekajena slanina 44; mast 40-42; prekajena svinjina 45-48; gnjač 52-58. Klobase: Krakovske 50 do 55 Din za 1 kg; brunšviške 27; pariške 32; posebne 32; safalade 32; hrenovke 36; prekajene 52. Meseni sir 52 dinarjev za 1 kg. Konjsko meso I. 12 do 15, II. 8-12. Kože: Konjske 150 do 225 Din komad; goveje 17.50-20 za 1 kilogram; telečje 25-30 Din za 1 kg; gornje usnje 105-120 Din za 1 kg; podplati 100-140 Din za 1 kg. Perutnina: (Din za 1 kom.). Piščanec majhen 20-27; piščanec večji 27.50-37.50; kokoš 50-55.50; raca 50-75; gos 80 do 100. Domač majhen zajec 20, večji 50 dinarjev; zajec divji 75-100 Din kom. Ribe: Krapci 20 Din 1 kg. Mleko 3.50 Din liter; smetana 15-16 Din liter; surovo maslo 46-47 Din 1 kg; ementalški sir 150 Din 1 kg polementalski 80 Din 1 kg; parmezan 200 Din 1 kg; sirček 6.50 do 8.75 Din kos; jajca 2-2.50 Din komad. Vino novo 8-10, staro 15 Din liter. Kruh beli 7, črni 6 Din 1 kg; žemlja 50 para komad. Jabolka II. 6, III. 3 Din za 1 kg; posušene slive 7-8 Din; hruške II. 8, III. 5 Din za 1 kg; mandeljni 50 Din; orehi 8 Din; kava I. 70, II. 40, pražena I. 70, II. 45 Din za 1 kg; paprika 50 do 100 Din za 1 kg; testenine 14 Din kg; sladkor v kristalu 19.50, v kockah 22 dinarjev kilogr.; škrob rižev 25 Din kg; riž 6-13 Din kg; kis navaden 2, vinski 3 Din liter; namizno olje 30 Din liter; spirit denat. 15 Din liter; milo 9-18 Din kos. Žito: (1 kg Din). Pšenica 3.50; rž 3; ječmen 3; oves 3.25; koruza 3.50; proso 4; ajda 3. Fižol navaden 4.50 Din za 1 kg. Moke: (1 kg Din). Pšenična št. 0 6.50, št. 1 6.25, št. 2 6, št. 4 5.75, št. 6 5.25, št. 7 4.50; koruzni zdrob 5 do 6; pšenien zdrob 7; ajdova moka št. 1 9; koruzna moka 4 Din.

Celjski trg (1. t. m.). Govedina: v mesnicah I. 25, II. 22, na irgu I. 22.50, II. 17.50. Telečina: I. 35, II. 30. Svinjina: I. 35, II. 30, slanina I. 43, II. 40, mast domača 44, ameriška 39, šunka 55. Divjačina: zajec 60, srna 25. Mleko 3.75, maslo surovo 55, čajno 75, jajce 2.50. Sadje: jabolka 4-6, hruške 6-8, kostanj 2.50. Specerijsko blago: kava Portoriko 56-68, Santos 44-50, Rio 40, sladkor v kristalu 20, v kockah 22, riž I. 11, II. 8.50-10, olje namizno 32, bučno 40. Moka: »00« in »0« 6, »2« 5.70, »4« 5.30, turščica 3.20-3.40 (na drobno po 20 par več). Žito: pšenica 355-365, rž 300, ječmen, oves, turščica 280-300, fižol 500-600, grah 1500. Krompir 1 do 1.25, zelje 1. Cene stalne.

Litografski barvni trakovi THE REX CO., LJUBLJANA.

Dobava, prodaja.

Prodaja gumbov iz bisernice. Pri glavni carinarnici v Ljubljani, v magacinu »A«, se bo vršila dne 10. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne dražba enega zavoja gumbov iz bisernice (brutto teža 6.6 kg).

Dobava avtomobilskega bencina in olja. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje za dan 29. decembra 1923 usno licitacijo za dobavo 7000 kg avtomobilskega bencina in 600 kg avtomobilskega olja.

Dobava smolnatih bakelj. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 20. decembra t. l. tretja ofertalna licitacija glede dobave 3800 smolnatih bakelj.

Dobava plinovega olja. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 20. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 400 ton plinovega olja.

Dobava barv in drugega materiala za konserviranje železnih in lesenih konstrukcij. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 18. decembra 1923 ofertalna licitacija glede dobave barv in drugega materiala za konserviranje železnih in lesenih konstrukcij.

Dobava mlevskih izdelkov. Pri ravnateljstvu kr. moške kaznilnice v Mariboru se bo vršila dne 20. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave mlevskih izdelkov za l. 1924.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

NA VELIKO IN MALOI

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčine, podloge (belgier), nadalje potrebščine za krojače in šivilje, gube, sukanec, vezennino, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Ivan Jelačin
Ljubljana

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Zaloga sveže
pražene kave
mletih dišav in
rudninske vode

Točna in solidna posrednica!
Zahtevajte cenik!

Svilene robce
(rute) in šerpe

ima vedno v veliki izbiri po tovarniških cenah. — Na željo se pošlje izbira poštino prosto.

M. Feldin, Maribor
Grajski trg št. 1

Alojz Drofenik
Celje

Manufakturna trgovina

Na drobno.
Na debelo.

IVAN KRAVOS

Telefon 207. **MARIBOR** Telefon 207.
Trgovina: Aleksandrova cesta 13. Delavnica: Slomškov trg 6

KONJSKE OPREME

za lahko in težko vožnjo, kakor tudi razne potrebščine za konje, brzde, biči, svečilke za kočije itd. Obnošene opreme in sedla. Ovratniki, vrvice in nagobčniki za pse. RAZNI KOVČKI, torbice, listnice, denarnice itd. iz usnja.
GONILNI JERMENI v vseh širinah iz la usnja, kakor tudi šivalni in vezalni jermeni.

EKT

Najboljše
toaletno milo
kr. dvornega
dobavitelja
se dobi povsod

Glavna zaloga:
A. Lampret
Ljubljana, Krekov trg

Rusi
Slaniki oviti
Prekajene ribe
(Bücklinge)
Ostseeheringe
Kumarce
Ia znajmske v soli
in kislu
Paradižni sok
Ia domač, čist, v
dozah

„Konserva“

Prva jugoslovanska industrija
za konzerve rib, sočivja in
sadja, družba z o. z.

Maribor

Zahtevajte cenik!